

Justyna Nartowska

XXII MAŁOPOLSKIE DNI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
„BRZMI DOBRZE – ONLINE”

Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego to jedno z największych i najważniejszych cyklicznych wydarzeń ukazujących i promujących bogactwo kulturowe regionu. Tegoroczna, dwudziesta druga edycja, poświęcona została muzyce i jej związkom z architekturą. Zaprezentowano zabytki, które z jednej strony są bohaterami opowieści o wykonywanej w nich muzyce, z drugiej zaś przywołują historie twórców: kompozytorów i wirtuozów, wiejskich grajków i wyrafinowanych instrumentalistów, solistów i kapel.

Z powodu pandemii koronawirusa zorganizowanie wydarzeń z udziałem publiczności było niemożliwe, dlatego obiekty zaprezentowane zostały w formie filmowych opowieści. Każda z nich, to opowieść o jednym z miejsc. W dwa jesienne weekendy, 19–20 i 26–27 września, odbyły się premierowe pokazy w Internecie. Wszystkie filmy zawierały tłumaczenie na polski język migowy.

Podczas wirtualnego oprowadzania usłyszano muzyczne historie, biografie artystów – muzyków i rzemieślników. Każdy film to podróż do jednego z miejsc, jego historii i tajemnic. Opowieści, wzbogacone o cyfrowe zasoby muzealne, biblioteczne i archiwalne, pozwoliły poczuć atmosferę tych miejsc oraz poznać nieoczywiste historie z muzyką w tle. Przewodnikami w tej podróży byli wysokiej klasy specjaliści (m.in. historycy sztuki, muzykologzy) oraz gospodarze obiektów (pracownicy, kustosze i inne osoby związane z zabytkami).

Wydarzeniu towarzyszyła książka Jakuba Puchalskiego *Brzmi dobrze*. Jest dostępna w wersji drukowanej w siedzibie MIK, a także na stronie www.dniedziedzictwa.pl/2020-ksiazka do pobrania w formacie PDF i (po raz pierwszy!) jako audiobook.

Filmy są dostępne na stronie dniedziedzictwa.pl oraz na www.facebook.com/mik.krk (dostęp: listopad 2020)

Małopolskie Dni Dziedzictwa zostały dofinansowane ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Kultura w sieci”.

PREMIERY FILMÓW W RAMACH XXII MAŁOPOLSKIECH DNI
DZIEDZICTWA KULTUROWEGO „BRZMI DOBRZE – ONLINE”

SOBOTA 19 WRZEŚNIA 2020 ROKU

„Magia czarnej płyty”. Muzeum Fonografii w Niepołomicach

Czym jest tytułowa czarna płyta? kiedy i jak powstała? – na te i inne pytania podczas filmowego oprowadzania po Muzeum opowiedzieli Awa Zająćówna – przewodniczka z Muzeum Fonografii, Daniel Drumz – producent muzyczny i DJ oraz Kajetan Konarzewski – dyrektor Małopolskiego Centrum Dźwięku i Słowa.

„Nuty w przelocie”. Stary Teatr – Konserwatorium Muzyczne w Krakowie

W filmie pokazano na co dzień niedostępne zakamarki teatru i opowiedziano, o wybrzmiewającej w nim od ponad dwustu lat muzyce. Oprowadzania podjęli się specjaliści – historycy sztuki, muzykolodzy i pracownicy teatru: Anna Litak, Jakub Puchalski, Michał Wiśniewski i Wojciech Kiwer.

NIEDZIELA 20 WRZEŚNIA 2020 ROKU

„Kształt dźwięku”. Zespół Szkół Plastycznych im. Antoniego Kenara w Zakopanem

Zakopiańska szkoła plastyczna, potocznie zwana Szkołą Kenara przyciągała wyjątkowych ludzi – pedagogów oraz uczniów. Ich zaangażowanie i pasja stworzyły jej legendę. Przez ponad 140-letnią historię szkoły przewinęli się nie tylko wyjątkowi dyrektorzy – osobowości ze świata sztuki, ale także wyjątkowi pedagodzy, którzy swoim podejściem do pracy z uczniem zrewolucjonizowali szkolnictwo artystyczne. Specjalizacja lutnicza zakopiańskiej szkoły jest jedynym tego typu kierunkiem w liceach plastycznych w Polsce. Jej historię opowiedzieli pedagodzy i dyrektor.

„Instrument z duszą”. Pracownia lutnicza Mardułów w Zakopanem

Pracownia lutnicza Mardułów jest najstarszą nieprzerwanie działającą w Małopolsce. Założył ją Franciszek Marduła – legenda polskiego lutnictwa. Obecnie pracownię prowadzi jego syn Stanisław – który podobnie jak ojciec – naucza lutnictwa w Zespole Szkół Plastycznych im. Antoniego Kenara. W filmie o fenomenie lutnictwa na Podhalu, tradycjach snycerskich, pracowni lutniczej jako magicznym miejscu, gdzie z kawałka drewna powstaje instrument, o relacjach mistrz–uczeń i przekazywaniu tajemnej wiedzy – opowiedział sam Stanisław Marduła.

„Miejsce do życia”. Muzeum Karola Szymanowskiego w willi Atma w Zakopanem

W zakopiańskiej willi mieści się jedyne na świecie muzeum biograficzne Karola Szymanowskiego, jednego z najwybitniejszych polskich kompozytorów. O tym niezwykłym miejscu, o fascynacji muzyką Podhala i gościach odwiedzających Atmę opowiedziała kierowniczką muzeum Agnieszka Gąsienica-Giewont. Filmową opowieść wzbogaciły utwory powstałe w Atmie – pieśni kurpiowskie w wykonaniu Cracow Singers.

„Spotkanie”. Willa Czerwony Dwór w Zakopanem

Istnieją takie miejsca, które są kwintesencją czasu, w jakim powstały. Jednym z nich jest willa Władysława (zwana później Czerwonym Dworem). O gościach Czerwonego Dworu, o spotkaniach artystów z muzyką ludową i świata tradycji ze światem przyjezdnych – opowiedziała kierowniczką Centrum Kultury Rodzimej Czerwony Dwór Małgorzata Wonuczka-Wnuk oraz Zbigniew Moździerz, historyk i konserwator zabytków architektury, pracownik Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem. Muzycznym przewodnikiem po zakopiańskich tradycjach był Krzysztof Trebunia-Tutka wraz z towarzyszącymi mu uczniami.

SOBOTA 26 WRZEŚNIA 2020

„Taki splendor”. Pałac i Piwnica pod Baranami w Krakowie

Piwnica pod Baranami to zjawisko wyjątkowe, fenomenem. Każdy chciał tu bywać, ogrzewać się w jej niezwyklej atmosferze. Przez jej „szkołę” przewinęli się sławni nie tylko muzycy i aktorzy, lecz także poeci, filozofowie, malarze, rzeźbiarze, reżyserzy. Nie piwnicą właściwie była, lecz raczej salonem Krakowa. Bo też jednym z najgłośniejszych salonów XIX-wiecznego miasta był wcześniej należący do rodziny Potockich pałac Pod Baranami. Po wciąż pełnych uroku pałacowych salonach oprowadziła historyczka sztuki Katarzyna Moskał, a o początkach Piwnicy i jej ikonie, Piotrze Skrzyneckim, opowiedzieli piwniczni artyści: Aleksandra Maurer, Sebastian Kudas oraz dyrektor Piwnicy Bogdan Micek.

„Bracia w bieli”. Założenie klasztorne oo. paulinów Na Skałce w Krakowie

Na założenie klasztorne krakowskich paulinów na Skałce składa się kilka architektonicznie budynków powstałych w różnych epokach: odnajdziemy tu wybudowany w renesansowym stylu klasztor, barokowy kościół z piękną biblioteką, a także przebudowaną w XIX wieku bramę wjazdową i modernistyczne seminarium duchowne wzniesione w latach 30. XX wieku. Zwiedzanie było okazją do opowiedzenia o barokowej muzyce z kręgu dynastii Wazów, tworzonej przez pierwsze zawodowe kapele na potrzeby dworu królewskiego. Opowieści snuli: Jakub Puchalski (muzykolog i historyk sztuki), Michał Wiśniewski (historyk sztuki) oraz o. Grzegorz Prus (historyk).

NIEDZIELA 27 WRZEŚNIA 2020 ROKU

„1140 hektarów perfekcji”. Dwór Ignacego Jana Paderewskiego w Kaśnej Dolnej

Ignacy Jan Paderewski miał wszystkie cechy, które torują drogę na szczyt. Występował w najszlachetniejszych salach koncertowych świata, wzbudzając powszechny zachwyt i uwielbienie tłumu należne supergwiazdzie. Do legendy przeszedł luksusowy styl życia artysty – jego podróże i posiadłości, z których jedyną zachowaną jest dwór w Kaśnej. O „królu pianistów” i „czarodzieju klawiatury”, o fenomenie „paddymanii”, a także o wielkim marzeniu mistrza, jakim było posiadanie perfekcyjnego gospodarstwa w Polsce, opowiedzieli muzykologzy, pracownicy Ośrodka Dokumentacji Muzyki Polskiej XIX i XX wieku im. I.J. Paderewskiego przy Instytucie Muzykologii UJ – Justyna Szombara i Michał Jaczyński. Działalność Centrum Paderewskiego Kaśna Dolna przedstawił dyrektor Łukasz Gaj.

„Boże iskry”. Synagoga w Bobowej

Z końcem XIX wieku Bobowa stała się jednym z najpotężniejszych ośrodków chasydzkich w Polsce. Stało się tak za sprawą dynastii Halberstamów – Szlomo ben Mejera Natana oraz jego syna Bencjona, który poza pełnieniem godności cadyka oddawał się także tworzeniu muzyki chasydzkiej. Dla chasyda muzykowanie jest bowiem jednoznaczne z modlitwą. O historii muzyki chasydzkiej opowiedziała muzykolożka Sylwia Jakubczyk-Ślęczka oraz historyczka i judaistka Karolina Ożóg. W tej wyjątkowej podróży do żydowskiej Bobowej towarzyszyły pieśni w wykonaniu Cracow Singers.

„Wielogłos”. Kolegiata Bożego Ciała i Dom z Basztą w Bieczu

Biecz – urocze miasteczko na południowo-wschodnim krańcu Małopolski jest rajem dla miłośników dawnej architektury. Wystarczy wejść do wnętrza kilku zabytkowych domów, w których dziś znajdują się oddziały muzealne, czy zajrzeć do bieckiej kolegiaty, by zachwycić się ich kunsztownym wyposażeniem. Pośród licznych przedmiotów najbardziej tajemniczym jest pulpit muzyczny z 1633 roku, niegdyś służący do podtrzymywania ksiąg z zapisem nutowym. Na pulpicie wyrzeźbiono sceny muzykowania orkiestry zasobnej w często nieznane nam dziś instrumenty, i to właśnie orkiestry miejscowej z Biecza. O Bieczu opowiedzieli muzykolog i historyk sztuki Jakub Puchalski oraz Marta Bartuś, Grzegorz Szary i Rafał Poniewierka – dyrektorka i pracownicy Muzeum Ziemi Bieckiej.

Oprac. na podstawie strony <https://dniedziedzictwa.pl/>